

ИЛЯ ВАРШАВСКИ ИНДЕКС Е-81

Част 0 от „Автомати и хора“

Превод от руски: [Неизвестен], 1962

chitanka.info

Хваналият кафява корица бифтек цвъртеше в тигана сред ореол от ситни пръски масло.

До димящата чаша кафе препечени хлебчета чакаха да ги намажат с ягодов конфитюр. Сочна жълтозлатиста круша беше приготвена за завършек на закуската. Зрителните нерви първи донесоха информацията до мозъка. Почти едновременно тя беше допълнена със сложна гама от приятни миризми и сравнена с миризмите, които се пазеха в клетките на паметта. След това мозъкът даде команда. Послушните слюнчени жлези намокриха слизестата ципа на устата, ритъмът на свиването на стомаха се ускори и така нататък. По сложните канали за обратна връзка с мозъка беше предадена информацията: „Организмът е готов да приеме храната.“

Сам посегна да вземе вилицата, но отзад някой хвана двете му ръце и ги изви.

— Ти пак къртиш на пейката! — каза един добре познат глас. — Хайде, дигай си чуковете оттук, докато не съм те завел при съдията!

Якият полицаи вдигна Сам на крака, пхна в ръцете му вързопчето, което служеше и за куфар, и за възглавница, и с един ритник му даде начален тласък в посоката, накъдето според него трябваше да насочи крачките си безработният.

Сам се затътри бавно по улицата. Едва сега той разбра колко му се яде. Вчера те двамата с Том, след като стояха цял час на опашка, получиха по чиния от благотворителната супа. Това беше всичко, което федералното правителство можеше да отдели за своите заварени деца от колосалните излишъци на продукти, натрупани в складовете.

Клетият Том! Хич не му провървя. Чинията супа само изостри още повече глада на този весел, висок като върлина негр. Вчера той се реши на отчаяна постъпка. Опита се да открадне с една тенджера от помията, приготвена за свинете в крайградската ферма на Грейъм и, естествено, го хванаха. Удивително бързо работи съдът. Само след един час Том беше откаран зад решетката. Съдията изгуби за него не повече от три минути. Как каза той? Ах, да: „Когато крадат храната на свинете на мистър Грейъм, с това отнемат храната и на самия мистър Грейъм. В такива случаи законът не прави разлика между мистър Грейъм и неговите свине. Петнадесет дена затвор“.

„Може би ако Том не беше черен, нямаше да му хързулнат петнадесет дена. Тук, в южната част на страната, страшно не обичат

цветните. Особено когато са без работа. Трябва да си обирам крушите от този град. Пак ще се пътува в товарни вагони. Хубаво ще е да почакам, докато пуснат Том. Когато си имаш другар, винаги е по-леко.“

Сам се обърна, усетил нечия ръка на рамото си.

Пред него стоеше малко човече с килната назад шапка.

— Има работа — каза човечето, без да вади цигарата от устата си.

Сам го изгледа от глава до пети.

— Ако дойдете, ще останете доволен — продължаваше човечето.
— Решавайте по-бързо.

Сам кимна. Човечето махна с ръка и до него довтаса черна лимузина.

Колата спря до пететажна сива сграда в покрайнините на града. Сам и спътникът му се качиха на втория етаж.

— Почакайте тук — каза човечето и се скри зад вратата, на която имаше табелка с надпис:

„Вел. 3. Вул. Председател.“

След няколко минути то излезе и повика Сам с пръст. Стаята в дъното на коридора, в която човечето вмъкна Сам, беше потънала в мрак. Само на бюрото, до което седеше висок човек в бял халат, една лампа осветляваше разхвърляните по бюрото книжа.

— Презиме? — попита човекът с халата.

— Смит.

— Име?

— Самюел.

— Възраст?

— Двадесет и една години.

— Занятие?

— Безработен.

— Бертрам! — викна човекът в халата. — Пълно изследване по програма Ку — триста и шестнадесет.

Бертрам, млад човек с черни тънки мустачки, каза на Сам да легне на масата, сложена посред стаята. След няколко минути Сам беше оплетен с мрежа от жици. На гърдите, главата и китките на ръцете му поставиха металически маншети.

Бертрам отиде при един апарат, приличащ на голям телевизор.

— Лежете спокойно — каза той, като въртеше лостовите му. Сам почувствува леки бодежи. Без да отмества поглед от екрана, Бертрам седна на стола и зачука по клавишите на някакъв апарат, който приличаше на пишеща машина. Сам гледаше как изпод валяка на машинката запълзя черна лента с пробити по нея дупки.

— Готово! — каза Бертрам.

— Проверете биографичните данни с детектора за лъжа — каза човекът в халата.

Бертрам постави по тялото на Сам още няколко контакта.

Въпросите на пръв поглед нямаха помежду си никаква връзка.

— Страдате ли от киселини?

— Между вашите родители и деди не е ли имало негри и евреи?

— Болят ли ви зъбите?

— Как понасяте уискито?

— Спите ли дълбоко?

— От какви болести сте боледували?

След това го заведоха в съседната стая, където прегледаха гръдния му кош пред голям рентгенов апарат, взеха проба от стомашния му сок и му направиха анализ на кръвта. После той чу: „Можете да се обличате.“

Докато се обличаше, Сам наблюдаваше как Бертрам сложи черната лента с пробитите дупки в голяма сива кутия и натисна копчето, как на таблото на кутията засвяткаха зелени лампички. После нещо щракна и в ръцете на Бертрам се появи бяло картонче.

— Индекс Е-81 — каза Бертрам. — Става за мистър Фауст.

Човекът в халата дигна телефонната слушалка:

— Противопоказания няма, можете да го използвате.

Вратата се отвори и влезе вече познатото на Сам човече:

— Дженерал Кибернетик компани — каза то, — може да ви даде работа, но преди това съм длъжен да ви представя на клиента.

Този път колата спря до неголяма частна къща в най-модерната част на града.

— Мистър Фауст ви чака, мистър Дженингс — каза влезлият при тях в хола човек в черен костюм.

Те преминаха през зимната градина и се озоваха пред тежка дъбова врата:

— Мистер Дженингс, сър — каза човекът в черно, като отвори вратата.

В стаята, където влязоха, миришеше на лекарства, на парфюми и на още нещо, на каквото миришат отдавна непроветриваните неща.

В креслото до ярко пламтящата камина седеше малко старче със смръщено лице, прилично на сушена круша.

— Това е Смит, когото подбрахме за вас, мистер Фауст — каза Дженингс.

— Елате по-близо — пропищя един тънък глас.

Сам направи крачка напред. Няколко минути старчето го гледа с любопитство.

— Обясниха ли ви задълженията?

— Аз мислех, мистер Фауст, че преди да бъде получено вашето съгласие за тази кандидатура, всякакви обяснения са излишни — каза Дженингс, — макар че фирмата смята кандидатурата за напълно подходяща. Ние направихме най-щателни изследвания.

— Вече ми омръзна да чакам. Докато вие там се мотате, аз губя скъпоценно време. Достатъчно богат съм, за да се наслаждавам на живота, а тези магарета ме вързаха на празна ясла... Слава богу, минаха времената, когато човек, за да си върне младостта, трябваше да продава душата си на дявола. Аз мога да купя не само младостта, но и дявола. Накратко — обърна се той към Сам, — аз купувам от фирмата вашите усещания. Обяснете му, Дженингс. Виждам, че той бъкел не разбира.

— Добре, мистер Фауст. Вашите задължения, Сам, ще се състоят в това, да снабдявате мистер Фауст с усещанията на нормалния, здравия и млад човек, който се ползува от всички радости на живота.

— И от пороците — пропищя гласът от креслото.

— И от онова, което наричат пороци — съгласи се Дженингс. — За тази цел ще бъде уредена връзка между биотоковете на вашия мозък и биотоковете на мозъка на мистер Фауст. По-точно казано, вашите биотокове, разложени на хармоничните си съставки, ще модулират честотата на радиовълната, на която ще бъде установена връзката между вас, и ще причиняват в мозъка на мистер Фауст съвсем същите усещания, каквито ще изпитвате вие. Фирмата ще достави след един час необходимата за тази цел апаратура.

Сам се оципа по бедрото. Не! Този път не спеше.

— Значи ли това — попита той, — че моите мисли ще се предават по радиото на мистър Фауст?

— Човешката мисъл е твърде сложно нещо, за да може да се направи това. Засега става дума само за предаване на най-простите усещания, свързани с физиологичната дейност на организма. В това отношение между вас ще бъде уредена най-тясна връзка. През сеансите, организирани по желание на мистър Фауст, неговите усещания точно ще копират вашите. Ето защо през това време вие трябва да се грижите да правите това, което ви е приятно. Ще живеете тук. Докато траят сеансите, на ваше разположение ще има лека кола, отделна квартира и открита сметка в ресторанта. Ще бъдете снабдени с малка сума джобни пари. Освен това фирмата ще ви плаща до три долара за всеки сеанс, които в началото ще бъдат удържани за погасяване на стойността на дадените ви дрехи. Днес ще се състои пробният сеанс.

— Мърей ще ви покаже вашата стая — кача старчето. — Мърей е моят секретар. Когато потрябва, отнасяйте се до него. Довечера бъдете готови за сеанса. Дженингс, погрижете се всичко да е в ред.

В определената за Смит стая Дженингс покани Смит да седне на стола, отвори стоящия в ъгъла куфар и извади оттам машинка за стрижене. След няколко минути черепът на Смит напомняше топка за билиард. След това Дженингс взе една стъкленица и четка и намаза главата на Сам с някаква лепкава течност.

— Ще трябва да носите перука — каза той, като поставяше на главата му тънка металическа мрежа, — за да не привлечете вниманието на хората с тая работа. Сега ще проверим как действа. Това е миниатюрен предавател с полупроводници: сложете го в джоба си. В папийонката е поставена феритната антена. Радиусът на действие на предавателя е около два километра. В този радиус вие трябва да се намирате през време на сеансите. Гледайте плоскостта на антената винаги да е ориентирана перпендикулярно към почвата, прокарана между вас и дома на мистър Фауст. Така се осигурява най-голяма сила на предавания сигнал. Останалото скоро сам ще усвоите. Сега бръкнете в джоба си и натиснете копчето на предавателя.

Сам натисна копчето и почувствува противно бучене в главата.

Дженингс извади от куфара малък уред с екран и включи шнура му в контакта. На екрана засветкаха капризно извиващи се светкащи

криви.

— Така, отлично! — каза той, като изключваше контакта. — Всичко работи нормално. В куфара има костюм за вас. Преоблечете се. Скоро Мърей ще ви откара за пробния сеанс в ресторанта, а аз ще се заема с подготовката на мистър Фауст.

* * *

Гладко избръснат, в отличен нов костюм Сам влезе, придружен от Мърей, в ресторант „Бристол“. Мърей пошепна няколко думи на ухото на дошлия при него оберкелнер и последният се поклони ниско и поведе Сам към една масичка до прозореца.

— Менюто е поръчано по избор на мистър Фауст — прошепна Мърей на ухото на Сам, — шофьорът ще ви чака с колата. Оправете си перуката, че се е смъкнала над ухото ви. Аз си отивам. През време на сеанса трябва да бъда около шефа.

— Стриди, супа от скариди, дивеч, варена пъстърва, мелба, кафе с коняк. Вино по листа, колекционно — каза набързо оберкелнерът на лакея.

Сам сложи в устата си една стрида. Стори му се безвкусна, но той я нагълта лакомо. Отслабналото през деня чувство на глад отново го обзе с необикновена сила. Без да придиря, той гълташе всичко, което изуменият келнер поставяше пред него, на един дъх гаврътна цяла чаша вино и продължи да гълта топлата храна; грижеше се да напълни по-бързо празния си стомах.

Най-сетне гладът беше утолен и той с наслада почувствува топлината, която се разливаше по цялото му тяло.

Поднесоха му кафето.

Облегнат на стола, той зашари с поглед по ресторанта. На естрадата музикантите изцеждаха от своите инструменти препъващи се кудкудякащи звуци. Мелодията прекъсна и до рампата застана барабанчикът.

— Известната френска певица Маргарита Дефор — обяви той.

На естрадата изскочи девойка на осемнадесет-деветнадесет години, посрещната с аплодисменти. Хрипкавите звукове на джаза сякаш подчертаваха чистия, нежен глас на певицата. Тя пееше на

английски негърската песенчица, която често пееше и Том, когато те двамата със Сам работеха като берачи на памук. „Клетият Том“! — помисли си Сам.

Сам допи кафето си и, придружен от оберкелнера, излезе от ресторанта.

На следната сутрин Мърей събуди Сам:

— Шефът иска да ви види незабавно.

След няколко минути Сам застана пред мистър Фауст.

— Не беше лошо, моето момче, но още е далеч от онова, което се иска от вас. Не трябва да гълтате храната безразборно, научете се да ядете за удоволствие. Този хаос от вкусови усещания и глад, който изпитах вчера, е много далеч от истинската наслада на храната. И се опитайте да разберете вкуса на стридите. Не налитайте толкова на виното. В голямо количество то понижава вкусовите усещания. Но работата не е там. Всичко ще дойде с времето. Кажете, какво впечатление ви направи вчерашната певица.

— Тя е очарователна — отговори Сам.

— Много се радвам, че ви е харесала. Постарайте се да спечелите благоразположението ѝ. Помнете, че ако са нужни пари, ще ги имате.

Така минаха няколко дена. Новият живот се оказа не така ослепителен, както изглеждаше в началото.

Мистър Фауст капризничеше. Ту му се струваше, че омарите не предизвикват у Сам необходимите вкусови усещания, ту го възмущаваше неспособността на Сам да се наслаждава от пурите. Цяла буря предизвика въпросът за наркотиците. Когато изпуши първата лула опиум, Сам не изпита нищо друго освен непоносимо повдигане.

— Давам ви три дена срок — изписка разяреният работодател. — Ако за това време не се справите с девойката, ще анулирам договора с фирмата, или ще поискам да ми пратят някой друг, а не такива дръвници, които след салата с оцет започват да уригват и вечно ги сърби лявата пета.

Днес определеният срок изтичаше.

Колата плавно спря при входа на ресторанта. Една черна сянка се спусна към автомобила и отвори вратичката.

Сам бръкна в джоба за дребни пари, но ръката му застина на място.

— Том, Том, ти ли си?

Нямаше никакво съмнение, пред него стоеше същият Том, с когото бяха обиколили половината страна да търсят работа.

— Аз съм, Сам, със собствената си персона, току-що излязох от затвора. Трябваша им места и ме пуснаха предсрочно. Но какво става с теб, Сам? Откога започна да се разхождаш с леки коли. Да не си получил някакво наследство? Сега вече няма да искаш да другаруваш с един беден негър.

— Сега ще ти разкажа всичко, Том, само че най-напред да те нахраня, да вървим!

— Да не си се побъркал, Сам! Нали знаеш, че на цветните е забранено да влизат в ресторанта. Ако наистина имаш някой и друг долар, да идем да потърсим някоя кръчмичка.

— Не се безпокой, приятелю. Щом си с мен, ще те пуснат. Тук аз съм важна персона.

На входа ги посрещна портиерът.

— Много съжалявам, мистер Смит, но имам строго нареждане...

— Не се безпокойте. Знам какво правя — каза Смит, като отстраняваше с ръка портиера.

В ресторанта ги посрещна оберкелнерът.

— Крайно съжалявам, мистер Смит, но правилникът на нашето заведение категорично забранява влизането на цветни.

— Дори когато това се прави по желание на мистер Фауст?

— Ако щетите, понесени от заведението, бъдат компенсирани — измърмори оберкелнерът, — тогава... впрочем аз не мога да отговарям за последиците. Ние познаваме добре мистер Фауст, но се страхувам, че дори неговото име не може да ни предпази от неприятни инциденти.

Приятелите седнаха на една масичка.

Оберкелнерът благоразумно се отдалечи.

— Два бифтека и два пъти уиски със сода — каза Сам на келнера и машинално включи предавателя.

— Но вашата вечеря, мистер Смит — измърмори той явно смутен.

— Вечерята после — каза Сам.

Най-сетне сконфузеният лакей донесе поръчката. Том се оживи малко при вида на сочния бифтек.

— Много се радвам. Том, че най-после се срещнахме.

Сам посегна към чашата, но някой хвана изотзад двете му ръце и ги изви.

— Ще те науча аз как се водят тук мръсни негри!

Влачеха ги за крака по стълбата. Сам чувствуваше как главата му се удря във всяко стъпало. Последното, което видя, беше черният автомобил, в който хвърлиха Том, и издигнатата над главата му за удар обувка с металически налчета.

Сам отвори очи и заохка. Цялото тяло го смъдеше, непоносимо го болеше и главата. Той докосна с ръка челото си и напипа превръзка.

— Хубаво са ви наредили! С каква мръсотия са ви намазали главата? Трябваше да пробиваме цял куп разтворители, докато успеем да измием всичко. Мери, дайте на болния дрехите и сметката. — Дебелият човек в бял халат боцна закачливо Сам в корема и излезе от болничната стая.

— Ето ви костюма — каза сестрата, — аз го позаших и почистих, колкото можах, а ето и сметката. Двадесет долара за оказване на първа помощ, пет долара за отстраняване на лаковата покривка от главата ви и един долар за почистване на дрехите. Всичко двадесет и шест долара.

Сам бръкна в джоба на онова, което по-рано се наричаше сако, извади портфейла и преброи парите, които мистър Фауст му беше дал за текущи разходи. Набраха се едва двадесет и пет долара. Като пребръка всичките си джобове, той събра още един долар и десет centa в монети.

В къщи трябваше да си иде пеш. Първият, когото срещна в хола, беше Мърей.

— Къде скитате, Смит? — каза той. — Звъни Дженингс. От днес вашата работа във фирмата е прекратена. Снощи през време на сеанса мистър Фауст умря от кръвоизлив в мозъка.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
6/1962 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.